

**Magyar
Természetvédők
Szövetsége**

Föld Barátai Magyarország

A lakossági szemléletformálás jó gyakorlatai

Farkas István Tamás, társelnök
Magyar Természetvédők Szövetsége
ifarkas@mtvsz.hu

TOP Élhető települések kiírás

A kötelező tájékoztatás és nyilvánosság mellett **elvárás**, hogy **minden projekt tartalmazzon a helyi lakosság szemléletformálására** vonatkozó és a projekt elvárt eredményeit bemutató akciót.

A szemléletformáló akciónak a projekt fejlesztéseihez kell kapcsolódnia, fókuszában a megvédett terület lakosságával, azonban a **település más részei lakossága is bevonható** annak érdekében, hogy a víz, mint érték szemléletet és a település klímaváltozáshoz történő alkalmazkodásának elősegítése érdekében tett lépéseket megismerjék.

TOP Élhető települések kiírás

A szemléletformálás fő célja

- a **vizek helyben tartásának** fontosságára való figyelemfelhívás,
- a magántulajdonú ingatlanokon történő **hasznosítási lehetőségek** és gyakorlati megoldások bemutatása, valamint
- a létrehozott **infrastruktúra fenntartására** való figyelemfelhívás (pl. magántulajdonú ingatlanok előtt árkok tisztítása).

Különös figyelem szükséges a lakossági szemléletváltás pozitív megtámogatására olyan kényes területeken, mint

- az illegális rétegvíz használatokról a **csapadékvíz használatokra** való áttérés fontossága,
- az illegális csapadékvíz csatornabekötések helyett alternatívák (**ciszterna program, telken belüli és kívüli szikkasztó árkok** stb.) kínálása.

TOP Élhető települések kiírás

Közös kincsünk a víz – szemléletformáló anyag:

https://mtvsz.hu/uploads/files/394x210_VÍZ_gongyolt_szorolap_v_egleges.pdf

A HÁZ KÖRÜL

Lakóingatlanunk és környezete kialakításával is segíthetjük az esővíz és az aszály okozta károk megelőzését!

- Tisztítsuk rendszeresen az ereszt, alkalmazzunk lombfogót! Az eltömődött ereszt nem tudja elvezetni az esővizet, így az károkat okozhat házunkban. Az ereszcsonna szennyvízhálózatba vezetése amellet, hogy feleslegesen terheli a szennyvíztisztítót (ezért a vízmű sem engedi ezt a megoldást), a víz helyben tartását sem segíti. Ha felhasználni nem tudjuk az esővizet, inkább telken belül szikkasszuk el!
- Használjunk hófogót! Ilyen elemekkel az ereszt tehermentesíthetjük havazás idején.
- Kerüljük a nagyméretű burkolt felületek kialakítását! A víz beszívórtatása érdekében alkalmazzunk inkább vízáteresztő burkolatokat, füves területeket udvarunkon.
- Ha szükséges, védjük az épület alapozását szivárgó beépítésével! Egyes esetekben a házunk utólagos szigetelést igényelhet. Probléma esetén keressünk szakembert!
- Mindig gondoskodjunk a házunk előtti víz-elvezető árok tisztántartásáról! A füves árkokat rendszeresen kaszáljuk, az eltömődéseket szüntessük meg. Ügyeljünk a hidak, átereszek tisztántartására!

ESŐVÍZGYŰJTÉS

A lehulló csapadékvizet érdemes összegyűjteni és hasznosítani a háztartásban!

- Gyűjtjük az esővizet! Viszonylag könnyen és olcsón megoldható a tetőre leeső csapadék gyűjtése az ereszcsonna alá helyezett tartály segítségével. Kicsivel több ráfordítással nagyobb, földalatti tartályok is elhelyezhetők a kertben. A megfogott vízzel a száraz időszakokban locsolhatunk!
- Használjuk széleskörűen az esővizet! Kialakíthatjuk a házi vízellátásunkat úgy, hogy az összegyűjtött esővizet a locsolás mellett más célokra is használjuk, mint például mosás, WC öblítés. Fontos, hogy ebben az esetben az eső- vagy kútvíz nem keveredhet a vezetékes ivóvízzel, elkülönített vezetékrendszerrel kell kiépíteni. Mivel az esővíz lágy, használatával a vízképződése elmarad és kevesebb mosóporra van szükségünk. Így akár felére csökkenthetjük a vezetékes ivóvíz felhasználását, viszont arra ügyeljünk, hogy a háztetőről gyűjtött esővíz higiéniai szempontból nem mindig kifogástalan. Ne használjuk mosogatóra, étkezésre, tisztálkodásra, vízvásra!

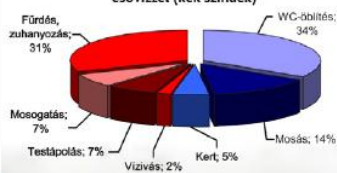
VÍZTAKARÉKOSSÁG

Statisztikai adatok alapján egy átlagos magyar ember vízfogyasztása 130 liter naponta. A vezetékes víz minden cseppje kincs, takarékoskodjunk vele.

- Bánjunk a vezetékes vízzel takarékosan! Ne folyassuk mosogatóskor, mosáskor feleslegesen a csapot, tisztálkodáskor inkább a zuhanyozást válasszuk a kádifürdő helyett.
- Óvjuk a települési szennyvíz rendszert, ez közös tulajdonunk! Ne öntsünk veszélyes anyagokat a szennyvíz csatornába, mint például festékek, oldószerek, étolaj, mérgek!

Napi vízfelhasználásunk több mint fele fedezhető esővízzel (kék színűek)

IMPRESSZUM

Kiadó: Magyar Természetvédők Szövetsége
info@mtvsz.hu
www.mtvsz.hu
<https://www.facebook.com/mtvsz/>

A kiadvány az Európai Bizottság és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával készült, de tartalma nem feltétlenül tükrözi a támogatók véleményét, felelősségük annak tartalmára nem terjed ki.

**KÖZÖS
kincsünk
a
VÍZ**

SZÓRÓLAPUNKKAL SEGÍTSÉGET SZERETNÉNK NYÚJTANI AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS OKOZTA VILLÁMÁRVIZEK ÉS ASZÁLYOK KÁROS HATÁSAINAK CSÖKKENTÉSÉHEZ. OLYAN ÖTLETEKET, HASZNOS TANÁCSOKAT GYŰJTÖTTÜNK ÖSSZE, AMELLYEL MINDENNYIAN TEHETÜNK A VÍZ MEGÓVÁSAÉRT, MEGŐRZÉSÉÉRT.

AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS A NYAKUNKON VAN

Az elmúlt évszázad termelési és társadalmi életmód változásaiából következően egyre több szén-dioxidot és más szennyezőanyagot juttatunk a levegőbe évről évre. Ennek hatására változik az éghajlatunk, ami a XXI. század legnagyobb kihívását jelenti az emberiség számára. Egyre forróbbak nyaraink, enyhébbek a teleink, megszorodtak a szélsőséges időjárási jelenségek. A csapadék eloszlása egyenlőtlen, egyszerre sújtanak minket az aszályos napok és a felhőszakadások.

A hatások Magyarországot sem kerülik el. Hazánk átlaghőmérséklete az elmúlt ötven évben folyamatosan nőtt. A hőhullámok sok ember életét keserítik meg, az idősebbek egészségére kiemelt veszélyt jelentenek. Gondoljunk az elmúlt évek szélviharaira, amelyek az országban sok helyen okoztak jelentős károkat.

**MI IS TEHETÜNK AZÉRT, HOGY CSÖKKENTSÜK A KÁROS-
ANYAG-KIBOCSÁTÁSUNKAT ÉS EZZEL SEGÍTSÜK
A VESZÉLYES MÉRTÉKŰ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS LASSÍTÁSÁT?**

- ❖ Szigeteljük házainkat, hogy kevesebb tüzelő-
anyagra legyen szükség!
- ❖ Intézzük úgy ügyeinket,
hogy kevesebbet kelljen közlekedni!
- ❖ Energiatakarékos háztartási gépeket vásároljunk!
- ❖ Keressük a helyben termelt élelmiszereket, vagy
termeljük meg mi élelmünk egy részét!

ASZÁLY ÉS VILLÁMÁRVÍZ

A melegedő időjárás egyik hatása az aszályos időszakok szaporodása. Az elmúlt száz évben például a Dunántúl délnyugati részére jutó csapadékmennyiség több mint 10%-kal csökkent. Az aszály egyre nagyobb probléma lesz országszerte, az éghajlatváltozás hatására egyre nőnek a teljesen száraz, főleg nyári időszakok. Az előrejelzések szerint húsz év múlva pl. Vas megye agrártermő vidékei olyan mértékben lesznek aszályosak, mint most Bács-Kiskun megye.

Az éghajlatváltozás hatására azonban nemcsak az aszály gyakorisága nő, de a rövid idő alatt lezúduló, nagy mennyiségű csapadék is egyre gyakrabban fordul elő. Hatására belterületi elöntés vagy villámárvíz jöhet létre, amely az épületeket, a közlekedési és más infrastruktúrát egyaránt veszélyeztet. A szélsőséges esőzés hatására a mezőgazdasági területeken a talaj kimosódhat, belvíz alakulhat ki. A klíma modellek a 20 mm-t meghaladó csapadékkal járó napok számának növekedését jósolják minden évszakban. Ilyen esetben egy kétezer négyzetméteres telekre 40 köbméter víz hullik.

Az az ésszerű válasz a kihívásokra, ha a lehulló csapadék lefolyását lassítjuk, lehetőség szerint tároljuk a vizet, amit a száraz időszakokban öntözésre használunk.

MEZŐGAZDASÁG, KÜLTERÜLET

Ha a mezőgazdasági területekre leeső csapadék gyorsan és akadálymentesen mozoghat, ez kedvezőtlen lefolyási viszonyok esetén hozzájárul a belterületi ingatlanok elöntéséhez. A talaj kimosódása csökkenti a termőképességet, a sár károsíthatja az infrastruktúrát.

- Telepítsünk mezővédő erdő- vagy cserjesávot! A lefolyás késleltetése mellett a szél okozta talajlehordástól is óv, és ökológiai szempontból is kedvező hatásai vannak.
- Ne hagyjuk fedetlenül a szántóföldet! Alkalmazzunk másodvetést, amely mind a talajpusztulástól, mind a kiszáradástól véd.
- Ha tehetjük, alakítsunk ki gyepes beszívárogató teknőt, amely a lefolyó csapadékvizet ideiglenesen tárolja és részben elszívárogtatja, illetve a külterületi hordalékot megfogja! Összefogással kisebb tavak, tározók is kialakíthatók, amelyből száraz időszakokban öntözhetnek a gazdák.
- A dombos vidékeken alakítsunk ki sáncokat, a talajművelés a lejtőre merőleges irányban történjen. Ezzel hatékonyan csökkentjük a mezőgazdasági területről lefolyó víz mennyiségét és védjük a talaj lemosódásától a lejtős területeket.

A KERTBEN

Kertjeinkben is tehetünk az esővíz okozta károk ellen, az aszály megelőzéséért!

- Alakítsunk ki kerti tavat, tókát! Az esővíz megfogása mellett a tavakban lévő vízzel locsolni tudunk az aszályos időszakokban. Ha a víztárolás a célunk, homokos talajon szükség lehet tófólia alkalmazására; ha a beszívárogtatás, akkor nincs szükségünk erre.

- Alkalmazzuk a mulcsolást kertünkben, komposztáljunk! A talaj takarása javítja a vízháztartást, tovább megtartja az esővizet és a gyomosodást is csökkenti.
- Az úgynevezett mélymulcsos kertművelést is érdemes kipróbálnunk, amelynek során magas, 50-60 centiméter mulccsal takarjuk a talajt és ebbe ültetjük el növényeinket. A módszer előnye, hogy kertünk jobban bírja a szárazságot, kevesebbet kell locsolnunk, és a gyomosodás is sokkal csekélyebb lesz.
- Óvjuk a talajvizek tisztaságát! Akadályozzuk meg a mérgek, oldószerek, olajok talajvízbe jutását. Használjunk minél kevesebb műtrágyát és növényvédőszert a kiskertben, így nemcsak a talajvíz, de élelmiszereink vegyszermentességéért is sokat tehetünk!

A HÁZ KÖRÜL

Lakóingatlanunk és környezete kialakításával is segíthetjük az esővíz és az aszály okozta károk megelőzését!

• **Tisztítsuk rendszeresen az ereszt, alkalmazzunk lombfogót!** Az eltömődött eszsz nem tudja elvezetni az esővizet, így az károkat okozhat házunkban. Az ereszcsonk szennyvízhálózatba vezetése mellett, hogy feleslegesen terheli a szennyvíztisztítót (ezért a vízmű sem engedi ezt a megoldást), a víz helyben tartását sem segíti. Ha felhasználni nem tudjuk az esővizet, inkább telken belüli szikkasszuk el!

• **Használjunk hófogót!** Ilyen elemekkel az ereszt tehermentesíthetjük havazás idején.

• **Kerüljük a nagyméretű burkolt felületek kialakítását!** A víz beszívárgatása érdekében alkalmazzunk inkább vízáteresztő burkolatokat, füves területeket udvarunkon.

• **Ha szükséges, védjük az épület alapozását szivárgó beépítésével!** Egyes esetekben a házunk utólagos szigetelést igényelhet. Probléma esetén keressünk szakembert!

• **Mindig gondoskodjunk a házunk előtti víz-elvezető árok tisztántartásáról!** A füves árkokat rendszeresen kaszáljuk, az eltömődéseket szüntessük meg. Ügyeljünk a hidak, átereszek tisztántartására!

ESŐVÍZGYŰJTÉS

A lehulló csapadékvizet érdemes összegyűjteni és hasznosítani a háztartásban!

• **Gyűjtsük az esővizet!** Viszonylag könnyen és olcsón megoldható a tetőre leeső csapadék gyűjtése az ereszcsonk alá helyezett tartály segítségével. Kicsivel több ráfordítással nagyobb, földalatti tartályok is elhelyezhetők a kertben. A megfogott vízzel a száraz időszakokban locsolhatunk!

• **Használjuk széleskörűen az esővizet!** Kialakíthatjuk a házi vízrendszerünket úgy, hogy az összegyűjtött esővizet a locsolás mellett más célokra is használjuk, mint például mosás, WC öblítés. Fontos, hogy ebben az esetben az eső- vagy kútvíz nem keveredhet a vezetékes ivóvízzel, elkülönített vezetékrendszerrel kell kiépíteni. Mivel az esővíz lágy, használatával a vízkő képződése elmarad és kevesebb mosóporra van szükségünk. Így akár felére csökkenthetjük a vezetékes ivóvíz felhasználását, viszont arra ügyeljünk, hogy a háztetőről gyűjtött esővíz higiéniai szempontból nem mindig kifogástalan. Ne használjuk mosogatóra, étkezésre, tisztálkodásra, vízivásra!

VÍZTAKARÉKOSSÁG

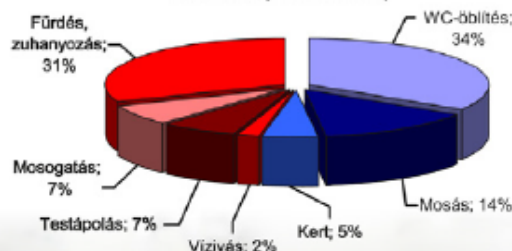
Statistikai adatok alapján egy átlagos magyar ember vízfogyasztása 130 liter naponta. A vezetékes víz minden cseppje kincs, takarékoskodjunk vele.

• **Bánjunk a vezetékes vízzel takarékosan!**

Ne folyassuk mosogatáskor, mosáskor feleslegesen a csapot, tisztálkodáskor inkább a zuhanyozást válasszuk a kádfürdő helyett.

• **Óvjuk a települési szennyvíz rendszert, ez közös tulajdonunk!** Ne öntsünk veszélyes anyagokat a szennyvíz csatornába, mint például festékek, oldószerek, étolaj, mérgek!

Napi vízfelhasználásunk több mint fele fedezhető esővízzel (kék színűek)

Együttműködés Vas megyei önkormányzatokkal

- Szórólap nyomtatása és eljuttatása minden háztartásba
- Előadás lakossági csoportoknak
- Csempeszkopács,
Rum,
Őriszentpéter,
Meggyeskovácsi,
Bejcgyertyános

Szemléletformálási eszközök

- Poszterek, plakátok
- Kiállítások
- Szemléletformáló sátor falunapon
- Újságcikkek
- Facebook posztok, hirdetések
- Tanösvény
- Füzetek, kiadványok
- Online előadások
- Iskolai oktatóanyagok
- Játékok

Klímaalap létrehozása

- Lakossági és civil pályázatok
- Zöldfelület gazdálkodás
- Szemléletformálási akciók
- Iskolai tevékenységek
- Esővízgyűjtő IBC tartály pályázat
- Szekszárd önkormányzata és a Zöldtárs Alapítvány

<http://zoldtars.hu/klimaalap>

Együttműködés a Wavin Hungary Kft-vel

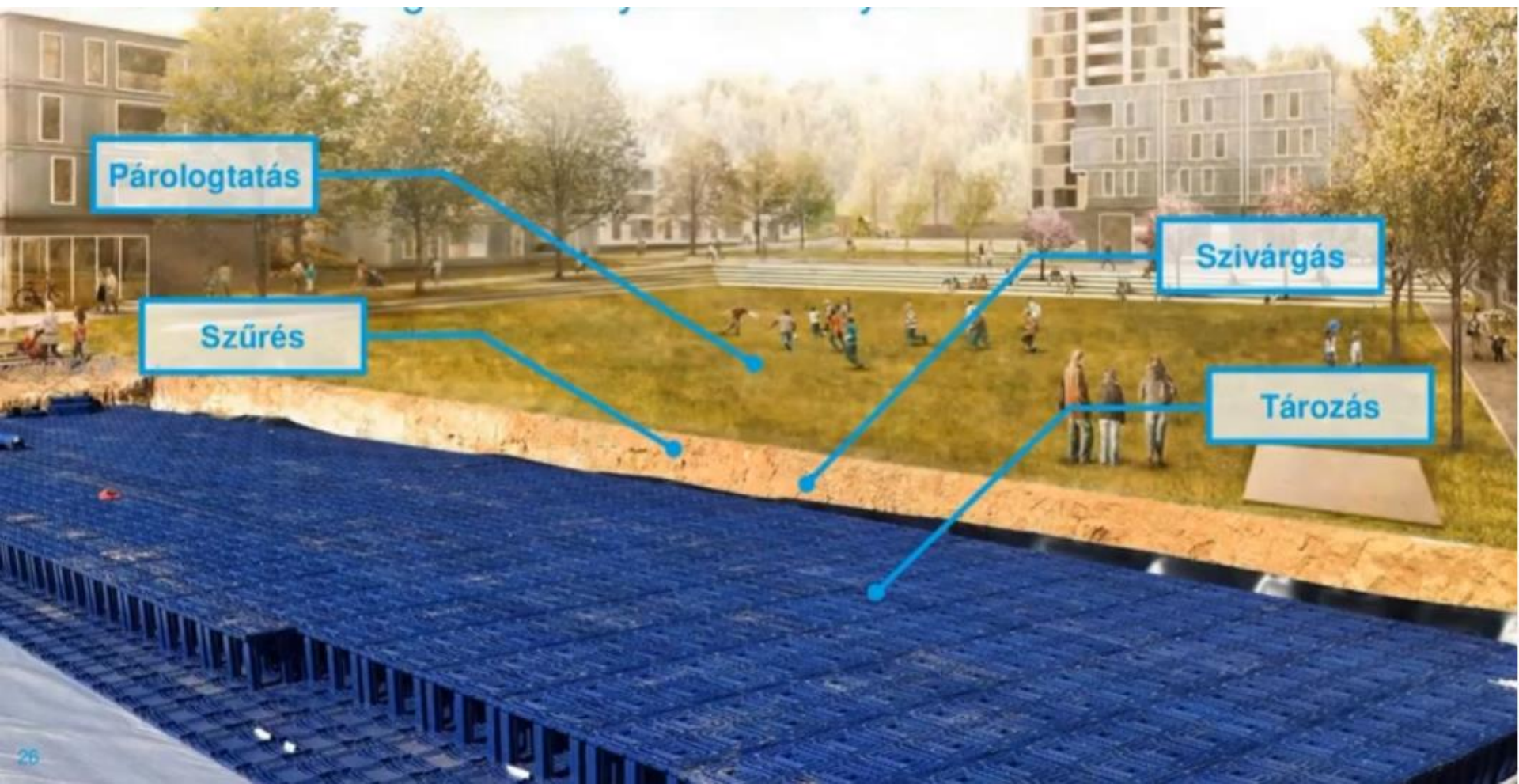
- Lakossági szórólap nyomtatása
- Újságcikkek a témában
- Online szeminárium
- Pályázat kiírása önkormányzatoknak

Pályázat önkormányzatoknak mintaprojekt megvalósítására

- Önkormányzati közhasznú épületet érő nagy mennyiségű csapadékvíz kezelésére
- Földalatti szikkasztó vagy tározó kialakítása
- Wavin Kft. biztosítja
 - a szikkasztóblokkokat és
 - a méretezési, műszaki tanácsadási háttérrel,
- Az önkormányzat feladata
 - a tervezés és a földmunka finanszírozása, illetve
 - a megoldás népszerűsítése helyben.
- Jelentkezés: 2022. január 31.

Műszaki megoldás

➤ <https://www.wavin.com/hu-hu/esovizkerdes>

Érd – iskolaudvar szikkasztó

- tanuszodával és egy sportcsarnokkal felszerelt általános iskola
- legnagyobb gépkocsi terhelésnek is ellenálló, teljeskörűen tisztítható blokkok
- <https://www.wavin.com/hu-hu/tudaskozpont/projektek/erdi-iskola>

Beadási határidő: 2022. január 31.

<https://mtvsz.hu/hirek/2021/12/palyazat-mintaprojekt-megvalositasara-onkormanyzati-epuleteket-ero-nagy-mennyisegu-csapadekviz-kezelesere>

ifarkas@mtvsz.hu

Köszönöm a figyelmet!